

Egyszerű lélek

Irtá Alexej Tolsztoj

NEM ISMERIK Kátyát, a varrónőt? Pedig jó varrónő és nem is kér sokat. A próba alatt azután, amíg gombostűkkel a szájában a földön csúszkál, méricskél, lehúzza az anyagot, alaposan kinyitja a száját, úgyhogy az ember hamarosan értesül a Málaja Molcsánovka-utca valamennyi jelentős eseményéről. Ha meg valaki méltatlankodni kezd: miért nem hozta el a megígért ruhát, szemét hunyor-gatva rávágja :

— Elhiszem, nagyságos asszony, elhiszem, önnek tökéletesen jogában áll haragudni.

Cégtáblája nem volt Kátyának, a Málaja Molcsánovkán lakott, ott lenn a sarkon, a Miklós-templommal szemben ; ahogy bemegy az ember a kapun, mindjárt jobbra az ő ajtaja.

Egész nap ott ül a kis ablaknál, harapdálta a cérnát, meg-megrázta fűrtjeit, amelyek természetből fogva göndörök, nem pedig kisütöttek. A szeplős tanuló lány egy ruhát fércelt a próbababán. A szobában látható még két kalitka madarakkal, dobozok, csomagok mindenfelé, a tükör előtt papírrózsák és képecskék a falon.

Bondarjov doktorné, valahányszor sétálni megy, megáll a kis ablaknál és elkezdti :

— Kátya, maga megint becsapott, nem hozta el a ruhát. Ez már szemtelenség, Kátya.

— Bocsánatot kérek, nagyságos asszony, kezét csókolom. Tökéletesen megértem, hogy teljes joggal haragszik.

Kátya közepes termetű, selyemharisnyát visel, cipőjén nagy szalagsokor, kék szoknyája olyan rövid és lenge, hogy amikor dobozaival végigfut az utcán, mindenki rajta felejtí a szemét, olyan helyes alakja van. És valahányszor kimegy az utcára, vállára dobja a prémes kék mellénykét — még júliusban is, tűző napsütésben : a prém jól áll Kátya szeméhez.

A szeme pedig igen kedves : világos, néha egy kissé duzzadt, talán a könnyektől, vagy az álmatlan éjszakától.

De senki sem merte a szájára venni. Kátya hajadon volt, egyedül élt, eltartotta sajátmagát és ha állandóan szerelmes is volt, különösen ősszel és az őszi szezonban, bizonyára maga sem örült ennek a tulajdonságának és egyáltalán nem azért tette, hogy bosszantsa megrendelőit.

RÉGEN történt ez, egy nyáron. Kátya házivarrónőként dolgozott Bondarjov doktornénál a Gyöngyvirág-villában, az Ezüstoffenyő-erdőben.

Hajtja a gépet reggel óta, mosolyogva nézi a vászonöltéseket, vonogatja vállacska-ját, aztán könyökére támaszkodik és kinéz az ablakon. Ah! Megint az emlékek!

Odakünn nagy a forróság, a csirkék bágyadtan csipognak, csikorog a függőágy, a fenyők között a Bondarjov-kisasszonyok pillednek a melegtől. A bokrok mögött, a kerítés mögött – csitt-csatt – elhalad egy huszár. A trombita rázendít a Fanagori-ezredben. Ah! Megint az emlékek!

Sebesen forgatja Kátya a varrógépet. Ebédelni hívják. Leül az asztalhoz, akkurátosan – kezeit összeteszi, ajkát szorosan összecsukja, – ahogy ez egy önérzetes lányhoz illik. Bondarjov bocsánatot kér tőle, hogy nadrágtartóban van, vodkát iszik, kifújja magát és a levesbe néz. A kisasszonyok ájzuldoznak a forróságtól, nem akarnak enni, a Bondarjov-csemeték pedig, akiken nem fog semmiféle nevelés, a kenyeret tördelik, csipkedik egymást az asztal alatt, a doktorné Valerian-cseppektől illatozik – egyedül Kátya ábrándozik. A kérdésre: „Még egy kis levest, Kátya?” – felrezen.

– Merci. Nincs étvágyam.

Miféle evés is volt az! Hat óraker Kátya összerakja varrását, lerázza a cérnaszálakat szoknyájáról és kifut a terraszra, hívja Kapitolinát, a szobalányt, aki teljesen Kátya hatása alatt áll, és szintén ábrándozik.

– Kapitolina, jöjjön táncleckét venni.

Kapitolina előbújik a pincefeljáró mögül, menés közben megtörli a kezét, ledobja kötényét az akácok közé. Kátya elkezdi:

– Vegye fel az állást. Pas de quatre. Figyeljen a zenére. Könnyedén, könnyedén, Kapitolina. Légiesen. Nem így, nem így. Uram Isten!

Féltreolja Kapitolinát és felfogva szoknyáját, végig-suhan a balkonon.

– Ta-rá! Ta-rá! Ta-rá!

Este pedig, alighogy kihúny az alkonyi pír és még fel sem tűnnek a csillagok a magas fenyők felett, a Hodünszki-mezőn, messziről felcsendül a keringő hangja. Tu-tu... – fújják a fanagoriak réztrombitájukat a Moszkva-folyó partján, a tisztáson.

Kátya könnyű tüllkendőben Kapitolinával együtt a tisztásra fut, útközben a sötétből előbukkan egy magas kadtét, szétveti a lábát, és karonfogja a futó lányt.

– Kérem ezt a keringőt.

Hát hogy is ne veszítse el a fejét? És Kátya hajnalban tér haza Kapitolinával, amikor már kialudtak a lampionok a lombok között, elhaltak a lépések és harmat borítja a fűvet, a leveleket.

Átmásznak a sövényen. Lefekszenek az ágyba. Kátya hátraveti a kezét és felnéz a gerendás mennyezetre.

— Kapitolina, Kapitolina, az én szívemet nem érti meg senki sem.

AZON a nyáron a fanagoriak elmentek a háborúba. Kora reggel megszólaltak a trombiták a táborban és a lányok, a varrónők és szobalányok, ki mezítlábra húzott papucsban, ki hálóingre vetett kendőben, hajadonfőtt, mások kisírt szemmel, de valamennyien szomorú szívvel, összegyűltek a mezőn.

Lassan, hosszú menetben vonulnak a fanagoriak, felkavarva a port maguk után. Hátukon magasra tornyosul a málna, szuronyuk serteként meredez, dobognak a nehéz csizmák, arcuk komor és mintha a szélén elkiáltaná magát valaki: „Isten veletek, galambocskáim!”

Békés kancája nyergében ül az ezredparancsnok, bajuszos, délceg férfi, szemét eltakarja dús szemöldöke. A kengyel mellett lépdel a felesége, egy napbarnított asszony, kisiúval a karján.

Hirtelen egy magas hang rákezd: „Szálljatok fel sólymok, mint a sasok” — és a hatalmas, ezerhangú torok átveszi az éneket. Az asszonyok sirva fakadnak, a gyerekek utánuk szaladnak. És a menetoszlop eltűnt a messzeségben, a porfelhőben.

Elmentek — és vissza nem tért egy sem.

Kátya az út mentén állt és könnyek patakozottak a szeméből.

— Kápa, Kápa, nincs kedvem élni — ismételtette és az asszonyokkal és gyerekekkel együtt lassan visszament az elárvult Ezüstfenyő-erdőbe.

Beszegézték a villák ajtait. Reggel felkelt a sápadt, őszi nap. A madarak is máshogy énekeltek. Kátya térképet vett és gombostűt szúrt arra a helyre, ahol vérét ontja az ismerős kadét.

Aztán elkallódott a tű, a térképet bepiszkolták a legyek. Bánatában majdnem belészeretett egy rövidlátó diákba, de közben mégis kiadta az útját. Irgalmas nővérnek akart menni, de meggondolta magát, félt a saját természetétől.

A házaknál, ahová varrni járt, mindenütt bánat. Mi-féle varrás is ez! Akkor egyszer átköltözött a Málaja Molcsánovkára, maga mellé vette tanulólánynak a szeplős Szány-

kát és szobájában az ablak fölé két madarat tett a kalitkába : egy pirókot és egy fürjet, az egyik reggel énekelt szépen, a másik estefelé, — elűzték az unalmat.

Szomorú az élet. Az utcák kihaltak. Az asszonyok gyászban. A rövidárusegédék oly mérgesek lettek, akár a kutyák. Drágaság. Elmúlik a tél és a nyár. Múlnak az évek. És még mindig hadakoznak, valamin nem tudnak megosztani. És a nép, a nép szenved !

Ez idő alatt Kátya három fiatalembert kísért ki a pályaudvarra. Nemi volt vidám a szerelem egyikkel sem, inkább szánalomból futott a találgákra, éjjel nem aludt, sóhajtozott, szidta Szánykát, hogy ne szuszogjon, mert felkelti a madarakat.

Kikíséri, bánkodik, aztán olvassa az újságban : elesett a dicsőség mezején.

Varr az ablaknál Kátya, serényen jár a tű kezében és ezt gondolja : „Vajjon hol van ez a dicsőség mezeje, ahol annyian elpusztulnak? Jó lenne elüldögelni ezen a mezőn és kisírni magamat.“

EGYSZER Kátya nagyböjt idején eljött Bondarjov doktor-néhoz és alighogy szájába vette a gombostűket és beszélgetni készült, az előszobában megszólalt a telefon és maga Bondarjov kérdezősködik sipítózva, majdhogy nem ordít bele a kagylóba :

— Micsoda? Lehetetlen! Hihetetlen! Gratulálok, bátyuskám !

Beszalad a szobába, vörösén, megmarkolja szakállát és szájába dugja.

— Nos, Kátya, gratulálok. Katyerina Nyikolájevna: mostantól kezdve szabad polgárnő, engedje meg, hogy megszorítsam a kezét.

Aztán beront a rendelőbe, az ajtó tárva-nyitva. A fogorvosi székben ott ül a páciens, Bondarjov huzigálja a fogót a szájában, nem is annyira huzigálja, mint csak bedugja az arcába, szikrák pattannak és kiabál :

— Ránk köszöntött a pirosbetűs ünnep, bátyuskám !

Másnap Kátya elszaladt a Vörös Térre és látta, hogyan vontatják fel az ágyúkat, hogyan adják meg magukat a Kremlben a tartalékosok, hogyan vezetik a Miklós-utcán a rendőrtiszteket, sapka nélkül, leszakított vállpánttal hogyan húzzák fel a vörös zászlót a Minyin-szoborra, hogy egy olvadó hóbuckára felmászott egy lány, félrekapott sapkával, karddal a kezében és egyre csak ismételteti vékony hangján : „Eltársak, elvtársak . . .“ De hogy mit csinálnak az elvtársak, a nagy zajban nem lehetett hallani.

Kátyának sebesen kezdett verni a szíve, mintha már eljött volna a tavasz. És az egyetemen, egy gyűlésen belezeretett egy diákba. A fiú az oszlopnál állt, kissé lehajtott fejjel, arca sápadt, komor, szemei pedig — akár egy lányé, ujját zubonyába rejtette, haja elválasztva, rendesen öltözve és Kátyára egyáltalán nem is hederit.

Kátya másnap megint elfutott az egyetemre, de nem találta. Két hétig eljárt valamennyi gyűlésre. Bosszúság fogta el: a hiúság és alighogy észrevesz egy diáksapkát, szíve a torkában dobog. Megrendelői minden szemrehányására csak ennyit válaszolt: „Tökéletesen jogában áll bosszankodni, nagyságos asszony“.

Végre a Tvjerszkij-sétányon észreveszi, ott ül a fiú. Az újságot félretette, gondolkozik. Kátya leül ugyanarra a padra és alig vesz lélekzetet . . .

— Bocsásson meg — kezdi, — hogy magához fordulok, a gyűlésről emlékszem az arcára, már régen meg akartam kérdezni . . .

Elpirult, majdnem sírva fakadt, hogy mit akart kérdezni, maga sem tudta, milyen ostoba is . . .

— Ugy képzeltem el, ha találkozom magával, megkérdezem, milyen könyveket olvassak. Azt mondják, mostanában mindenkinek olvasni kell, de hogy mit, azt nem mondják meg. Így hát, bocsásson meg, hogy . . .

A fiú megkérdezte, kicsoda, hogy hívják, zsebébe dugta az újságot.

— Jöjjön el hozzám a Brønnajára — mondta, udvariasan elköszönt és elment.

A FIATALEMBER egyedül lakott a szobában. Az asztal mellett egy kis polcon könyvek, a spanyolfal mögött egy tiszta ágy. A mosdón illatos szappan. A szoba világos, takaros. A neve: Szergej Szergéjevics.

Kátya rögtön az első nap elmesélte egész életét, sírt. Szergej Szergéjevics felajánlotta, hogy hangosan olvassa a francia forradalom történetét. Így hát leült a karosszékbe, felteszi a szemüvegét, fordít egyet és szigorúan néz. Kátya szemben ül. Meg is halna mindjárt a fiú mellett. Az olvasás után beszélgetni kezdtek:

— Kátya, tetszik magának Marat ?

— Ugyan, olyan vérszomjas . . .

— És mit gondol, Kátya, a most folyó eseményekről ?

— Hát mit kell ezen gondókozni, Szergej Szergéjevics, — szabadságot adtak nekünk. Most mindenki öntudatos lett. Már régóta készülök megkérdezni magától: melyik listára szavazzak ? Minap bejött hozzám valaki a műhelybe és egyre

csak azt ismételte: „Polgárnő, mi a maguk kezében vagyunk...” — ő rá, ugy-e? Ó, csak most érdemes élni...

— Nem, Kátya, közülünk kevesen maradnak életben...

— Óh!

— Nekem igen baljós előérzeteim vannak, Kátya...

— O-oh!

Fényesen világított a hold Moszkva fölött. A holdfényben párok andalogtak a nedves körútakon, katonák és lányok, napraforgómagot rágsáltak, csókolóztak. A házmesterek előbujtak a sötét pincékből, hogy ábrándozzanak egy kicsit a fényben. A pincelakók kidugták fejüket a járda fölötti kis ablakukon, és meczdulatlanul néztek felfelé. Az egész városban virágoztak a hársfák.

Szergej Szergéjevics az ablakban ült. Zubbonyban volt, lóbálta a lábát, majd felvonta és leeresztette vállát.

— Milyen ostoba éjszaka, Kátyusa — mondta. — Ugy látszik, a forradalom idején is ragyog a hold és illatoznak a hársfák.

Kátya közel állott mellette és ezt gondolta: „Talán most kezdődik valami csodás regény?”

És visszasuttogta:

— Mámoros illat.

Akkor Szergej Szergéjevics leeresztette a karját, és Kátya érezte, hogy a fiú keze felfelé kúszik és hozzáér a könyökéhez. Halkan felsóhajtott. Szergej mosolyogva kérdezte:

— A holdat nézi?

— Nem tudom.

— Olyan különös maga ma. (A lány hallgatott, szíve erősen kezdett dobogni.) Szereti a zenét?

Valóban, lent zongoráztak, — valamilyen másik lélek epedezett a holdról és a forradalomról.

Kátya nem felelt. A fiú felugrott az ablaktól, odalépett hozzá és könyökére nehezedett, akárcsak a lány. Alattuk feküdt a háztetők rengetege, egyik oldalán csillogva a holdfényben, sötétben a másikon.

Szergej Szergéjevics lassan Kátya felé fordult. A lány is megfordult, szemébe nézett mosolygás nélkül és kissé kinyitotta ajkait.

Akkor arcuk között felcsillant egy aranyos bogár és zümögni kezdett. Szergej Szergéjevics elmosolyodott és szájon csókolta Kátyát. A lány hozzásimult, karjaival átölelte a nyakát és lehúnyta szemét.

Ez után az éjszaka után Szergej Szergéjevics többé nem olvasta fel a francia forradalom történetét. Versírásba temet-

kezett. Egyszer, homlokáig elpirulva, felolvasta a lánynak egyik költeményét :

*És im a szerelem rózsás kezével
Ujból bekopog szívem ajtaján . . .*

De az egész hirtelen véget ért, megszakadt. Rjazányból távirat érkezett. Szergej Szergéjevics elutazott, még elbúcsúzni sem volt ideje, csak egy pár sort hagyott : „Szörnyű szerencsétlenség történt. Isten veled. Szeretettel csókollak, Kátya. Köszönök neked mindent, drágám. A házunk és vele együtt minden leégett. Hogy mi történt anyámmal és nővéremmel, — nem tudom.“

Kátyának csak néhány cédula maradt tőle, versekkel, amelyeket ingében őrzött. Egész nap, munka közben, „A síromon túl is gondolok rád“ -ot dúdolta, — és nagyon szigorúan tartotta magát . . . Olyan szerelem volt ez, akár a regényekben és ha nem lett volna olyan drága az anyag, még gyászruhát is varrt volna magának, — olyan szomorú és édes érzés volt a szívében.

AZ ÉLET pedig egyre szörnyűbb lett. Elkezdődtek az éjjeli rendbontások. Kirabolták Koske asszonyságot a Málaja Molcsánovkán : tíz álarcos hatolt be a lakásba, Koske urat megkötözték, alaposan elpáholták ; a felesége merevgöresöt kapott rémületében, és ki is fosztották az utolsó darabig. Aztán egy éjjel a kapu előtt kirabolták a házbizalmít, betörték a fejét. Nincs éjjel, hogy a Málaja Molcsánovkán ne történjék valami disznóság vagy fosztogatás.

Kátya sejtette, kiknek a keze van ebben a dologban, de hallgatott. Abban az időben Petyka szokott az ablaka alá járni (az apjának cipésműhelye volt), hencegett, aranyóráját mutogatta. Estefelé jött, harmonikástul, leült az ablakpárkányra az utca felől, „kétszólamú“ játszott — és sehogy sem lehetett megszabadulni tőle.

Aztán ajándékokat helyezett kilátásba. Hencegett, hogy csak úgy szórni fogja rá a pénzt. Kátya visszautasította és elzavarta az ablakból.

Egy szeles őszi éjszakán Kátya álmot látott. Szergej Szergéjevics jött el hozzá és kezét a homlokán tartotta. Leült egy székre, lehajolt, falféher volt és vér szívárgott ujjai között.

Kátya felkiáltott, felriasztotta Szánykát és keservesen sírni kezdett.

— Szánya, Szányecska, megszakad a szívem. Komisz ez az élet. Eredj, hozz egy kis vizet. Nincs senkim ezen a

világon, Szányka, — fogai odaverődtek a pohár széléhez, — kivisznek engem a temetőbe, és csak a szellő fog sajnálni.

Másnap, mikor még alig világosodott, távoli, sűrű lövöldözésre ébredt. Szányka kifutott a sarokra, s mikor visszatért, mintha valamennyi szeplő kiütközött volna az arcán.

— A Vozdvizsenkán ölik a népet, kisasszony, — és a párnába fúrta a fejét.

Kátya elment az Arbatra. Csoportokba verődve állogáltak az emberek az utcasarkokon, hallgatóztak, nevetgéltek, senki sem tudott semmit.

Agyuszó hallatszott. Sűrűn, élesen kattogtak a gépfegyverek. Zizegve súvítettek a golyók. Teherautó dübörgött végig az utcán, teli katonákkal és fegyverrel, egy diák szaladt utána és felkapaszkodott. Valamilyen kozákokra vártak.

Egy sovány öregasszony sóhajtozva mondta Kátyának :

— A bolsik aláaknázzák a harangtornyot. Ezrével ölik a népet.

Estefelé őrjáratok jelentek meg az utcán és hazazavarták a báméskodókat.

KÁTYA nem gyújtott világosságot, a sötétben üldögélt és hallgatózott. Két ember ment el lassan az ablak előtt és az egyik ép ezt mondta : „Megtalálták a padláson és leszúrták, pedig milyen derék ember volt.“ Valami felcsillant, nem messze ostor pattant. Hamarosan csörömpölés hallatszott és egy lovaskocsi haladt el. Egy nyers hang kiáltotta : „Ki az ?“ A patkózörgés azonnal megszűnt. Kátya várakozott : megölik-e, vagy nem. De a patkók újból felzörögtek. Kátya tovább üldögélt, egy kicsit el is szundított.

Arra ébredt, hogy valaki halkán megkopogtatja az ablaküveget.

Szányka odasúgta :

— Kisasszony, félek, bemásznak hozzánk.

Kátya felugrott az ágyról és az ablakhoz futott. Mögötte homályos árnyként egy férfi állott, katona, puskával, egyedül. Óvatosan újból kopogtatott. Kátya kinyitotta a kémlelőablakot.

— Mit akar? Mért nem hagy aludni. Menjen el az ablaktól...

— Kátya — szólt a katona gúnyosan és megismételte, most már gyengédebben : Kátyusa.

Kátya annyira megijedt ettől a hangtól, hogy térdei reszketni kezdtek és megfogózkodott a függönyben.

— Szergej Szergéjevics, hát maga az, kedvesem ?

A férfi ugyanolyan halkán folytatta :

— Van-e forró teád? Nagyon átfáztunk. Jó estét, Katyusa.

A faltól még két alak vált el. Egymás mellett álltak és puskájukra támaszkodtak.

— Bizony jó volna egy kis tea. Szépen megköszönök.

Kátya a konyhában elkészítette a teát. Óvatosan, kissé megcsikorgatva az ajtót, bejöttek mindhárman, szürke köpenyben, nehéz, piszkos csizmában, leültek az asztalhoz, térdük közé vették puskájukat, sapkájukat a szuronyra akasztották és elkezdtek fujni a lapos csészét, krákoztak. Mindhármukon könnyök fölött fekete varrás: a rangjelzés.

Szergej Szergéjevicset lehetetlen volt felismerni: megvállasodott, arcát kifujta a szél, álla erősen pelyhedzett, csak a homloka maradt meg olyan tisztának és fehérnek, amilyen azelőtt volt. Kátya még leülni sem mert mellé, — csak lopva pillantott rá.

És még másodszor sem tölthette meg a csészéket, — mikor füttyülés hallatszott az utcáról. Mindnyájan felugrottak, megigazitották övüket, tölténytáskájukat és kimentek.

A FOLYOSÓN Szergej Szergéjevics megfordult, megfogta Kátyát a vállánál, szigorúan az arcába nézett, és anélkül, hogy megcsókolta volna, magához ölelte. Kátya soha sem tudta elfelejteni azt az illatot, amelyet a katonaköpeny, a bőrszíjak és a dohány árasztottak. Nem tudta visszatartani magát és sirva fakadt. A férfi csitította: „Na, na, hagyj már abba“, megigazitotta sapkáját, vállára vetette a puskát és elment.

Kátya várt az egész következő napon. Estefelé egy hadapród jött Szergej Szergéjevics üzenetével: teát kért, kenyeret és cigarettát, és bármennyire is próbálta lebeszélni Kátyát, a lány összeszedett minden élelmiszert, ami csak akadt, és elszaladt a Nyikita-kapuhoz.

Nagy lánggal égett a hatalmas Gagárin-ház, köröskörül megvilágítva a görbe síkatorokat. Sortüzek dübörögtek. A padlásokról, az ablakokból, a fák mögül felcsaptak a lövések hosszú tűznyelvei. Időnkint egy-egy sötét alak futott az egyik fától a másikig. A sétány homokján, amelyet vörösre festett a tűz lángja és meg-megcsillantak a jégdarabok, öt-hat halott hevert zsákként. Kátyát nem akarták átengedni, de a lány nem tágitott:

— Megtalálom őt, meg én, még ha meg is ölték. Azt parancsolta, hogy hozzak teát, hát hozom. Engedjetek.

Botorkálva és a jéggel borított úton csúszkálva végre eljutott az árokig, amelp keresztbe szelte át az úttestet.

Köpenyes emberek feküdtek benne. Tüzeltek az árokból, a Nyikita-kapu felől, a sikátorból is : mindenünnen.

Kátya a fa mögött állt és a szörnyű házat nézte. Az ablakokban a lángnyelvek kígyóztak és emberek tűntek fel, akik mintha le akartak volna ugrani. Egy alak az ablakban rekedt, kitárt karokkal.

Kátya feljajdult és elkiáltotta magát :

— Szergej Szergéjevics, merrefelé van ?

Nem akarták meghallgatni, elzavarták, de egy rekedt hang utána kiáltotta az árokból :

— Ne oda menj, te ostoba, ő a Csicskin mellett fekszik.

Szergej Szergéjevics a Csicskin-bolt mellett feküdt, közvetlenül a falnál. Köpenye mereven állt, élettelenül, porosan. Feje hátra vetve, szája kissé kinyitva, feje búbjából sötét csik szivárgott az aszfalra.

Kátya leült mellé, és sokáig, sokáig nézett az arcába. Már nem volt az a kedves arc, az ő arca ; csak egy eltorzult hulla. Aztán vette a teáskannát és elindult visszafelé. Válláról levette a kendőt, fejére borította és lehúzta a szemére.

Hetednap este Moszkva sárgás ködbe merült. A lövések elcsendesedtek. Végigsüvöltött a ködön az utolsó golyó is. A csata végetért.

Reggel Kátya elment tejet venni. Az utcakereszteződésnél határozott fellépésű, jól megtermett, szakállas férfi állott, kalapban, lőporfüsttől feketéllő kezekkel, — igazolványokat adott ki. Bondarjova, aki e hét alatt egészen összeroskadt, Kátyához lépett és odasúgta neki :

— Nézze, kedvesem, hogy áll ott az a szakállas alak, — hát várhatunk-e valamit jót ettől ? . . .

Fordította Gellért György

CSAK a fejökkel akarnak önök írni ? — azt gondolják, hogy az eszmékhez nem szükséges a szív ? Nem úgy van ám : a gondolatokat a szeretet termékenyíti meg. Nyujtsák kezüket az elesett embernek, hogy felemelhessék, vagy sirassák meg keservesen, ha menthetetlen, de ne gúnyolják ki. Szeressék őt, lássák benne önmagukat s bánjanak vele úgy, mint önmagukkal.

Goncsarov: Oblomov